

Kugbɔnku kùa Pɔl kεle' ki de'

Efɛs yaab nnɔ

Nà wɔngeh Kugbɔnku kuu te ma bo

Pɔl kεle' kugbɔnku kuu ki de' Kristo ya tাাan yà te Efɛs ya du ni nin i'tɔ yà te Asi ya tinfɛnm ni nnɔ nɛ. U là te lipɛkl ni ne ki kεle' kugbɔnku nnɔ (3:1; 4:1). Pɔl taan' u wɔkn' itাাan nnɔ miwɔknm mà kε nnɔ mijenjenm bo ne ki kεle' kugbɔnku kuu ni. U kεle' kù ki de' Kristo yaab bà ɳa yé Sufmbɛ nnɔ nɛ. Kugbɔnku kuu ya mesenkpiɛke si: Efɛs yaab n̄ bɛnde Uwien bonde' wɔ n̄ sən ituon yà nɛ. N̄ yé tibont tà là buɔ, Yesu cère' binib bɛnde' tū nɛ. Uwien bonde' haali uyoyo ɳɔ wɔ n̄ taan nà kε te kitink bo nin kutaaku bo ne kí taa kí ɳukn Yesu Kristo.

Kí cin liyul 1 kí t̄ baa 3, Pɔl tɔke' bɛ ki ye: Yesu Kristo ne baa' ki kpo' udɔpɔnpɔn bo ki cère' bɛn nin Uwien taan' buñɔbu, ki gben' kinenk kà là te bà yé Sufmbɛ nin bà ɳa yé Sufmbɛ nnɔ ya sesiɛke. Nen bo, bɔrm ɳa ji te bi'siik ni.

Kí cin iyul 4 kí t̄ baa 6, Pɔl tɔkeh Kristo yaab ki teh bɛ n̄ li ɳmɔbe mitekjim nin uyenduɔn wà Uwien de' bɛ wù nnɔ, kí li fuobe mifuobfɛnm. Wà kεle' kugbɔnku kuu nnɔ tɔkeh piiciɛb ki teh bɛ n̄ bɛ n̄ li yé bi'puob tən Kristo yé u'tাাan yaab ma bo, ki kpo' bi'biere bo nnɔ nɛ.

Ifuonde

¹ Min Pol, n yé *Yesu Kristo ya tond nε Uwien ya yiem bo. N kieh kugbønku kuu ní de bà yé Uwien yaab kí ñε *Yesu Kristo bo, ki du u'bo ki te [Efes ya du ni] nnø nε. ² Ti'Baa Uwien nin Yonbdaan *Yesu Kristo ní juoke nε, kí de nε uyenduən.

Uwien tien' te mimønm mà Yesu Kristo bo

³ Tí pèke mën Uwien ti'Yonbdaan *Yesu Kristo ya Baa. Ti yé wøn Kristo yaab ma nnø nε Uwien tien' te u'mønm ke ya bol. Mimønm nnø yé paaki bó yaam nε, ki yé *Mifuoñaanm yaam. ⁴ Tø, u là cère' ti yé Kristo yaab ne ki gènde' te ki laa' wa laan ñen' unjendun ñø tí li yé u'yaab, ki la li ñmøbe biil u'nun bó. U yíe te nε, ⁵ ki juø' ki gènde' te ki tien' te u'bumu *Yesu Kristo bo. U yíe nε ki cèkre' u'yønm ki tien' nnø, ⁶ ñø tí li pèkeh wø u ñmøbe ukpiëke wà nnø bo nin u tien' te tinimønt tà kí ñε u'Bijø wà u yíe wø nnø bo.

⁷ Wøn u'Bijø ya sèm bo nε u de' te ki wië', ki fère' te ti'biere, ki wuøn' te u ñmøbe tinimønt tù yøbe ki tí kpø ma bo. ⁸ U tien' te tinimønt nnø ki gbien', ki de' te miyønfuom nin mibønm isen ke ni. ⁹ U cère' ti bønde' tibonbølkaar tà u'yøem bo, u là cèkre u'yønm wø ní tien tù Kristo bo nnø. ¹⁰ Ní lá kpaan' uyo la, u li tien tibonbølkaar tà nnø si: u li taan nà ke te kutaaku bo nin nà ke te kitink bo nnø Kristo ní li yé ní'ke ya ber.

¹¹ Uwien cère' ti yé wøn Kristo yaab ma nnø nε ki là juø' ki gènde' te tí li yé u'yaab. Uwien teh tibont ke u jøke' ma bo nin u yíe ma bo, ¹² ñø tinbi bà kpø' ki ñmøbe lidendenl Kristo bo nnø tí li pèkeh wøn Uwien, u ñmøbe ukpiëke wà nnø bo nε.

¹³ Wøn Kristo bo nε ni'mø là cii' Uwien ya gber. Tù yé tigbømønt nε, ki yé tigbømønmønt tà cère'

ni ñmere'. Ni teke' wɔ ki jin', nε Uwien diεke' nε.
 *Mifuoñaanm mà u là pùon' ki ye u li de nε mè nnɔ
 nε yé kudiεku nnɔ. ¹⁴*Mifuoñaanm nnɔ bo, ti bεn
 kein ki ye ti li le Uwien bonde' lifaal là ki ble' u dε'
 bà ki wiε' bi yé yaab nnɔ. Nεn bo, cère mεn tí li
 pèkeh wɔ u ñmøbe ukpieke wà nnɔ bo.

Pɔl kàareh ki dienh Efes yaab

¹⁵ Nεn bo nε n cii' ni tùore' ki teke' Yonbdaan
 *Yesu ki jin', ki tùore' ki yíe Uwien ya nib kε ma
 nnɔ, ¹⁶nε n tuu ki faareh Uwien ni'bo, ki tien ni'bó
 n'kaare ni, ¹⁷ki miεh ti'Yonbdaan *Yesu Kristo ya
 Wien wà yé ti'Baa ki ñmøbe ukpieke nnɔ wɔ ní cère
 *Mifuoñaanm ní de nε miyεnfuom kí wuɔn nε wɔ,
 ní tùore kí bende wɔ. ¹⁸N miεh wɔ wɔ ní wende
 ní'nun bó, ní bende lidendénl là bo u yih nε nnɔ;
 kí bende u'faal là mɔn ki ñmøbe lisel, u li taa lè
 kí de binib bà yé u'yaab nnɔ; ¹⁹kí bende kí ye
 u'tuɔm yεbe ka tí ñmøbe mǐ kpe nin bà. U taah
 mè ki toreh tinbi bà teke' wɔ ki jin' nnɔ. U wuɔn'
 mituɔm bugbεn yεbe ki kpe ma bo, ²⁰uyo wà u taa'
 mè ki mεkre' Kristo bitεnkpiib ni, ki taa' wɔ ki kàan'
 u'nɔjie bó paaki bó nnɔ nε. ²¹Kristo te nεn saan
 nε ki ñmøbe mituɔm ki cεn' nà kε te kutaaku bo ki
 ñmøbe mituɔm kε ya bol nin nà kε ñmøbe ticiεnt kε
 ya bol. U'yel cεn' iyel yà kε te. Na yé fεnfennɔ ya yel
 baba, lì cεn' uyo wà we ní nnɔ mɔ yε nε. ²²Uwien
 cère' Kristo nε te' tibont kε bo litaal, ki tien' wɔ
 tibont kε ya ciεn. Wɔn nε yé u'taanl ya yul, ²³nε
 u'taanl yé u'gbεnεnt. U te li'ni ki tí gben', nε Uwien
 mɔ te u'ni ki tí gben'.

2

Mifuobfēnm nin Kristo

¹ Uyo uba ni là teh ibiere nε ki biih Uwien, ki te tεn bitenkpiib u'nun bó; ² ki teh tεn uñendun yaab, ki boh wà yé isenpol ya ciεn ki te kutaaku nin kitink ya sesieke nnø. Fenfennø u ya ciεn nε ñuuke uñendun ya nib bà ña tuo' Uwien ya ñøbu bó nnø; ki cèreh bi teh u yíe nà. ³ Uyo uba ti'ke mø là te tεn bi ya nib nε, ki pε minisaaltetem bo, ki teh ti'yεnm yíe nà. Ti'nisaaltetem nnø bo, ti là kpε Uwien ní dere ti'tub tεn binitøb nε.

⁴ Ama Uwien nín muah binib micecekm ní tì kende', ki yíe tε ki gbien'. Nen bo, ⁵ tinbi bà là te tεn bitenkpiib Uwien ya nun bó, ka boh wø nnø, u cère' ti liεbe' ki fuobe nin Kristo. U'juokm bo nε ni ñmεre'. ⁶ Ti yé *Yesu Kristo yaab ma nnø nε Uwien taan' ki mεkre' tinbi nin wøn, ki cère' ti kèle' wøn Kristo saan paaki bó. ⁷ Uwien tien' tε nnø u'juokm bo nε kí ñε *Yesu Kristo bo, ñø kí ñε dinnø kí li joh wø ní wuøn kí ye u'nimønt yεbe ka tì ñmøbe tù kpε nin bà nε. ⁸ Ni teke' *Yesu ki jin' ma nnø, nε cère' ni ñmεre' Uwien ya juokm bo. Na yé ní'tuøm bo nε ni ñmεre', Uwien ya paabu bo nε ni ñmεre'. ⁹ Na yé ní'tuøn bo nε ni ñmεre'. Nen bo, uba la li jεbnh u'ba. ¹⁰ Kime Uwien nε cère' ti ji yé ti yé bidεnb bà nø. Ti yé *Yesu Kristo yaab ma nnø nε Uwien tien' tε binifεnb ñø tì li sønh ituønmønmøn yà u là juø' ki bonde' yè ki ble' tε nnø.

Yesu Kristo bo nε ti'ke taan' ki tien' unibaab

¹¹ Nen bo, tiere mεn kí ye bi maa' nε ma na yé Sufmbε. U yo uba *Sufmbε là yih nε bà ña jie' pun nε, ki yih bì'ba bà jie' ipun. Unisaal nε jie' bi'pun

nε upunjie ya dīku te bi'bo. ¹² Tiere mεn kí ye uyo nnø, na là bøn Kristo, ka là ñmøbe sen ní li yé Israyel yaab, ka là te kujøtieku kùa Uwien cuo' kù nin u'nib mibolm mà yεbe, ki pùon' lipuonl ki de' bε nnø ni. Na là ñmøbe døndønl, ka bøn Wien ni'fuobm ni kitink kie bo. ¹³ Ama ninbi bà là jende' Uwien nnø, fønfennø ni yé *Yesu Kristo yaab ma nnø, Uwien cère' ni nεkn' wø kí ñε wøn Kristo ya sèm bo nε.

¹⁴ Kime wøn Kristo nε cère' ti ñmøbe uñøkpaan. U taan' *Sufmbε nin bà ña yé *Sufmbε ki tien' linibol liba. U kpo' udøpønpøn bo, ki gben' kinønk kà là te tøn liguonl ki bore' bε nnø. ¹⁵ U cère' *Sufmbε ya yiko nin u'wøb nin u'tentienm ña ji ñmøbe tuøm. U taan' *Sufmbε nin bà ña yé *Sufmbε ki tien' linibofènl bi te nin wø. U tien' nnø nε ki cère' bi ñmøbe uñøkpaan. ¹⁶ U kpo' udøpønpøn bo nε ki taan' bà yé Sufmbε nin bà ña yé Sufmbε ki tien' unibaab ki cère' bøn nin Uwien taan' buñøbu. U tien' nnø nε ki gben' kinønk kà là bore' bε nnø. ¹⁷ Kristo baa'kilá tøke' ninbi bà là jende' Uwien nin bà là nεke wø nnø uyønduøn ya gbør nε. ¹⁸ Kristo bo nε Mifuoñaanbaabm cère' ti'ke laa' usen tí nεkn Baa Uwien.

¹⁹ Nen bo, ninbi bà ña yé *Sufmbε nnø, na ji yé cønb bii binib bà ñen' niba bó ní, ama ni ji yé Uwien ya nib ya bøba nε, ki yé u'den yaab mø. ²⁰ Ni te tøn kuduku kùa bi meh kù ya bont nε. *Yesu ya tøndb nin *Uwien ya ñøbønsøknø nε yé kuduku nnø ya tønpuul, nε *Yesu Kristo bugbøn yé litønl là co litønpuul nnø. ²¹ Wøn bo nε kuduku nnø ya bont ke tø tu'tør bo ki kpienh, ki tø tien' kuduku kùa yé Yonbdaan yaaku. ²² Ni yé wøn Kristo yaab ma nnø,

ni'mo yé kuduku nnø ya bont ya tuba nε, ki taan' ki tien' libuol là Uwien te kí ñε *Mifuoñaanm bo.

3

Pəl təke' bà ḥa yé Sufmbə tigbəmənmənt

¹*Yesu Kristo ya tuonl bo ne min Pəl te lipəkl ni ninbi bà ḥa yé *Sufmbə nnø bo. ² Ni cii' Uwien ya nimənt bo, u de' nni lituonl là ní sən kí de ne nnø bó. ³ Ulà cibre' n'nun bó ki cère' n bende' u'gbəbəlkaar ne ki kèle' tù mikpièkm kugbənku kuu ni waamu. ⁴ Ni kaan' tù la, ni li fre kí bende kí ye n ȏməbe mibənm tigbəbəlkaar nnø bo. Tù wəngeh Uwien lá li tien nà kí ñε Kristo bo nε. ⁵ Uwien ḥa là cère' uyo bo yaab bende' tigbəbəlkaar nnø, ama fənfənnø wuø Mifuoñaanm cère' u'yaab *Yesu ya tondb nin u'ñəbondsəknb bende' tù. ⁶ Tigbəbəlkaar nnø si: kí ñε u'gbəmənmənt bo, bà ḥa yé *Sufmbə li taan nin *Sufmbə kí ji Uwien ya faal, kí taan kí tien unibaab, kí taan kí li te Uwien là pùon' lipuonl là nnø ni, kime bi'ke yé *Yesu Kristo yaab ne.

⁷ Uwien ya nimənt nin u'paabu bo ne u cère' n yé u'tonsənl, ki təkeh binib u'gbəmənmənt nnø. ⁸ Min wà yé Uwien ya nib ya gbaarkə nnø, Uwien tien' nni tinimənt ki ye n təke bà ḥa yé *Sufmbə nnø kí ye Kristo yé lifaal là mən ki t̄l kende' ne; ⁹ kí wuən binib kε be n t̄lre kí bende Uwien teh ma bo nibonn nà u là bobn' nè lididikl bo nnø. Wən Uwien wà ñen'tibont kε nnø ne là bəle' nè u'ba saan haali uyo bo. ¹⁰ U tien' nnø ḥa kí ñε u'taanl bo, nà ȏməbe mituəm kε ya bol nin nà ȏməbe ticient kε ya bol ki te paaki bó nnø n bende Uwien ȏməbe miyənfuom isen kε ni ma bo ne. ¹¹ Nnø ne Uwien là bobn' wə n tien nà haali uyo bo nnø, u ji tien' nən

nε ti'Yonbdaan *Yesu Kristo bo. ¹² Ti teke' Kristo ki jin' ma ki yé u'yaab nnø bo nε ti ηmøbe usen tí nekn Uwien nin midum. ¹³ Nen bo nε n gbáanh nε, ni la cère ni'gbenent ní yòre n jinh ijend yà ni'bo nnø bo. Ama cère men n'jend nnø ní li yé ni'bo ukpieke.

Kristo yie tε

¹⁴ Nen bo nε n gbaandeh Baa Uwien ya nun bó. ¹⁵ Wən nε yé kutaaku bo yaab nin kitink bo yaab kε ya Baa. ¹⁶ N miɛh wə u'kpieke yεbe ki t̄i kende' ma nnø bo wə ní cère *u'Fuñoñaanm ní de nε mituəm, ní li yé binib bà ya fèl co nε. ¹⁷ N liebe' ki miɛh wə, wə ní cère Kristo ní li te ni'fèl ni kí t̄i gben nε. Ni teke' wə ki jin' ma nnø bo, n miɛh wə wə ní cère ní li faa miyíem ni, kí li se mənmənm, ¹⁸ ηø ninbi nin u'nitøb kε ní fre kí bende Kristo ya yíem yεbe ka ηmøbe biɛn isen kε ni ma bo; ¹⁹ kí bende kí ye u'yíem yεbe ki t̄i gèbre' unisaal ya benm; kí li ηmøbe Uwien ya tetem kε ki t̄i gben'. ²⁰ Uwien nε li fre kí tien te nè ní li yεbe kí cen ti maaleh nà nin ti miɛh wə nà, kí ηø u'tuəm mà te t̄i'ni ki sənh itùon nnø bo. ²¹ Wən si ukpieke u'taanl yaab ni *Yesu Kristo bo yo kε yo haali nin uyo wà ηmøbe gbenm. Ami.

4

Uwien cère' Kristo yaab kε taan' kí tien unibaab

¹ Tø, min Pøl wà te lipεkl ni Yonbdaan bo nnø sureh nε; ní cère ni'tetem ní li selndeh Uwien wà yin' nε nnø; ² kí li jiindeh ni'ba tingi isen kε ni, kí li ηme nin unil kε, kí li ηmøbe liyenguol, kí li yíe tøb, kí li ηmøbe sukle tøb bo. ³ *Mifuoñoñaanm taan' nε ki tien' unibaab ma nnø, níkn men kí li te kí

ñε uñøkpaan bo. ⁴ Uwien cère' ti'ke taan' ki tien' tigbenent tuba ne. *Mifuoñaanm mɔ te miba ne. Ne Uwien yin' te lidendènl là bo nnɔ mɔ te liba ne. ⁵ Yonbdaan te uba ne. Mitekjim mɔ te miba ne. Uwien ya ñunsii mɔ te uba ne. ⁶ Uwien te uba ne, ki yé unil ke ya Baa. Wɔn ne cen' nà ke te, ki te unil ke ya fèl ni, ki taah unil ke u sənh u'tuon.

⁷ Ama ti'ni wà ke laa' bupaabu Kristo de' wɔ ki kpaan' ma bo ne. ⁸ Nen bo ne ní kele' *Uwien ya gbønku ni ki ye:

«U doh paaki uyo wà nnɔ,
u tuke u cuo' bà tiyonbt nnɔ ne,
ki de' binib bupaabu.»

⁹ Tɔ, u don' paaki ya tingi si ba? Ni yé nè n wuɔn kí ye u kpi'e' ki jiire' dëntingi ne. ¹⁰ Wà jiire' dëntingi nnɔ, wɔn ne don' paaki mɔ ki gèbre' kutaaku nɔ wɔ ní li te ni'ke saan. ¹¹ Wɔn ne de' unil ke bupaabu. U cère' biba yé bitondb, bitɔb yé u'ñøbonsøknb, bitɔb mɔ kpaandeh tigbemənmənt, bitɔb yé bà likeh u'taan yaab*, bitɔb mɔ yé Uwien ya gber ya wɔnwɔknb. ¹² U de' bupaabu nnɔ nɔ wɔ ní bonde Uwien ya nib be ní li sənh u'tuonl, kí cère u'taanl là yé u'gbenent nnɔ ní kpére mitekjim ya sen ni ne. ¹³ Nnɔ ne ti'ke li ñmɔñmøbe kí tì tien unibaab mitekjim ya sen ni, kí bënde wɔn Uwien ya Bijø mənmənm, kí li yé binib bà kpére' mitekjim ya sen ni, kí li te ten Kristo kí tì gben. ¹⁴ Nnɔ ne ta ji li te ten bumu. Ta ji li te ten buñerbu bùa iñungbegbel tureh bù ki joh ikele ke. Binib ya wɔknm mà tulndeh binib nɔ ja ji ñmøbe te ki pekreh

* **4:11** Bi lebre' iñøbon yà ki ye bitɔb yé bà likeh u'taan yaab nnɔ; i kele' Grækmbø ya lenm ni ki ye biwønkpaab ne.

ten kutafaaku nε tuke tε. Nib ɳa ji li lere kí tuln te nin bi'tonnənku. ¹⁵ Ama tí li yie təb, kí li təkeh təb tigbəmənt. Nnə nε ti li kpére isen ke ni, kí li te ten Kristo. Wən nε yé u'taanl ya yul. ¹⁶ Wən nε taan' u'nib ke ki cère' bi tien' unibaab ten tigbenent ya gbenenbel tutuuke i'tə bo ki tūore' ki co ma bo. Tigbenent ya gbenenbel ke sənh i'tùon mənmənm la, tigbenent nnə ke kpienh nε. Kristo ya taanl yaab mə yaam te nnə nε. Bi yie təb la, litaanl nnə kpienh mənmənm nε mitekjem ya sen ni.

Mitetekpaam nin mitetefənm ya gber

¹⁷ Nen bo nε n ñiikeh ki təkeh nε tigber tuu nə Yonbdaan ya yel bo ki teh: Ni la ji ñ li fuobe ten binib bà ɳa pε Wien bo. Bi'yənmaale ke pε bonfənm bo nε. ¹⁸ Bi'nun ɳa wien. Bi'yufaa nε cère' ba bən niba. Nen bo nε ba ñ le Uwien de' u'nib mifuobfənm mà nnə. ¹⁹ Ba ji bən nə mən, ka bən nə bre, nε ki taa' bi'ba ki de' lisənsəndl, ki ɳaake ki teh tijəknt ya bonn ke ya bol.

²⁰ Ninbi wən, na yé ni bənge' nən nε Kristo bo. ²¹ Ni là cii' Kristo ya gber nε, nε bi là wəkn' nε tun nε kí ñε wən *Yesu Kristo ɳməbe tigbəmənt tà nnə bo, bii ba? ²² Nen bo, dàan men ni'ttekpaam, mī yé minisaaltetem mà là saah nε ki cèreh ni'nun fəke tibont tà ləreh binib nnə bo nε. ²³ Cère men Uwien ñ lèbre ni'tetem nin ni'yənm, ²⁴ ɳə ní li ɳməbe mitetefənm mà Uwien tien' mè u yie ma bo nnə. Tigbəmənt nε cère' mitetem nnə mən, ki cuube.

²⁵ Nen bo, dàan men kutonnənku. Wà ke ñ li təkeh u'tə tigbəmənt, kime ti taan' ki tien' tigbenent tuba nε. ²⁶ Ni'benku ni ben' la, ní cuo ni'ba ki la tien biere, ki la cère ni'benpiebe nnə ñ lu uwien. ²⁷ La de men sənpoł sən uba nin utə. ²⁸ Wà suh la,

wɔ́ n̄ dàan bunasubu, kí li yé unimòn, kí li sɔnh itùon nin inunmón, kí le u yíe nà u'nɔjɛ bo, ɳɔ kí pu bijiinb mɔ. ²⁹ Ni la cère iñəbonbil n̄ li ñeh ni'ñuən ni. Ama ni ye ní li len la, ní cère nè n̄ li yé iñəbon yà mən, kí fre kí tore binib n̄ wiɛbe bɛ ma bo bɛ n̄ kpére mitekjim ya sen ni, kí cère bà cenge ni'bó nnɔ n̄ le mimənm. ³⁰ La cère mən *Uwien ya Fuoñaanm ya yənm n̄ saa, kime Uwien taa' mən nɛ ki diɛke' nɛ, ki gu lidaali là u li de nɛ kí wiɛ. ³¹ Ni la cère ni'benku ni n̄ li to təb bo, ki la ɳuuuh təb bo, ki la li ɳməbe benpiebe, ki la kɔnh nin təb jer, ki la sukreh təb, ki la cère biɛrm miba nin mitəm n̄ ji n̄ li te ni'ni. ³² Li yé mən binimòn, kí li muɔh təb micɛcɛkm, kí li fèreh təb tən Uwien fère' nɛ Kristo bo ma bo.

5

¹ Ni yé Uwien ya bumu u yíe nɛ ma nnɔ, li te mən tən wən. ² Li ɳməbe mən miyíem ni'fuobm ni, tən Kristo yíe te ma ki taa' u'ba ki tien' bupaabu nin kitatuərwənk nnɔ. Lituɔrl nnɔ te tən ləfina nɛ ki nu ki ɳme, ki sɔnge Uwien ya yənm.

³ Ni yé Uwien ya nib ma nnɔ, na ji kpe bɛ n̄ li təakeh lisənsəndl nin tijəknt ya tūon kɛ ya bol nin ununfɔke ya yel ni'ni mənən. ⁴ Na ji kpe ni li lienh ɳəbonbil nin jɔrlenm, ki la lienh tibont tə ɳməbe tijəknt bo. Nà kpe ní li teh nè si: ní li faareh Uwien nɛ. ⁵ Tùore mən kí bende kí ye wà kɛ teh lisənsəndl nin wà kɛ sɔnh tijəknt ya tūon nin wà kɛ ɳməbe ununfɔke lifaaciənl ɳa ɳməbe gbiin Kristo nin Uwien ya bel ni. Wà kɛ ɳməbe ununfɔke lifaaciənl bo la, lifaaciənl yé u'bo ibule nɛ.

6 La cère mën uba ní taa gbefenm uba kí lere nε. Uwien ya benku ni beh bi ya nib bo nε, kimε ba ciih u'ñəbu bó. **7** Ni la cère ninbi nin ni ya nibol ní li te gber.

8 Uyo uba ni'mo là te licinñunl ni nε. Fenfenno, ni yé Yonbdaan yaab ma nnø, ni ji te kuwenwenku ni nε. Nen bo, li fuobe mën ten kuwenwenku ni yaab. **9** Kimε kuwenwenku cèreh ti teh tinimònt kε yabol nε, ki teh nà cuube, ki pe tigbemònt ya sen bo. **10** Sekn men kí bende nà sōnge Yonbdaan ya yεnm. **11** La taa mën ni'ba kí kuøn binib bà te licinñunl ni ya tuonfenfenm ni. Ama li ñendeh men bi'gber upaan bo. **12** A ye á tøke bi buøh ki sønh ituon yà nnø ya gber mənɔn la, ní ñmøbe ife nε. **13** Ama bi buøh ki teh nà ke nnø ñen' upaan bo la, na ji buø, ní ji te kuwenwenku ni nε. **14** Kimε nà ke ñen' upaan bo la, ní ji yé kuwenwenku ni yaann nε. Nen bo nε bi ye:

«Sin wà gøh la, á finde,
fii kí ñε bitenkpiib ni,
Kristo li wende ñε.»

15 Nen bo, li ben mën, ni li fuobe ma bo, ki la ji ní li te ten ijør, ama wuøn mën kí ye ni ñmøbe miyefuom. **16** Uyo wà ni laa' libønl ní tien nà mən la, tien nè mën, kimε ti te iden yà nø bre nε. **17** Nen bo, ji la yé men jør, ama bende mën Yonbdaan yé nà. **18** La ñuh mën daam ki yibeh, kimε tideyibr cèreh binib teh fenfenm nε. Ama cère mën *Mifuñaanm ní li te ni'ni kí tì gben. **19** Li dondeh mën Yonbdaan, kí li geh iyuon kε ya bol ki ñengeh wø nin ni'fèl kε, kí li saakreh tøb ya gbenent, **20** kí li faareh Baa Uwien uyo kε nibonn kε bo ti'Yonbdaan *Yesu Kristo ya yel bo.

Upii nin u'ce li fuobe ma bi'dencenl ni

²¹ Ni boh Kristo ma nnə, li blinh mən ni'yul ni'təb ya nun bō. ²² Bipiibə, li blinh mən ni'yul ni'ciəb ya nun bō tən ni blinh ma ni'yul Yonbdaan ya nun bō nnə; ²³ kime ujə yé u'po ya ciən tən Kristo yé u'taanl yaab ya ciən ma nə. Kristo ya taanl yé u'gbənənt nə, nə u yé u'taanl nnə ya Nəmienl. ²⁴ Nən bo, bipiib n̄ li blinh bi'yul bi'ciəb ya nun bō isən kε ni tən Kristo ya taanl yaab blinh bi'yul u'nun bō ma bo. ²⁵ Bijəbe, wà kε n̄ li yé u'po tən Kristo yé u'taanl ma, ki teke' li'kuum ki kpo' nnə. ²⁶ U tien' nnə n̄ lè n̄ li yé Uwien yaal nə, nə ki taa' miñunm nin u'gber ki luore' li'nib. ²⁷ U yé be n̄ baa u'saan, kí li mən ki windəh, ki la ŋməbe jəknt, ki la ŋməbe miin, ki la gbè niba saan, ama be n̄ li yé biñaanb, ki la ŋməbe biil nə. ²⁸ Nnə nə n̄ kpe ujə n̄ li yé u'po tən u yé u'ba ma bo. Ujə wà kε yé u'po la, u yé u'ba nə. ²⁹ Kime nil n̄ ja kpele ki senge' u'ba. U jinh nə, ki likeh u'ba mənmənm tən Kristo jindeh u'taanl yaab ma, ki likeh be mənmənm nnə. ³⁰ Tinbi Kristo yaab yé u'gbənənt nə. ³¹ N̄ kəle' *Uwien ya gbənku ni ki ye: «Nən nə cère' ujə kuən' upii la, u li dàan u'naa nin u'baa, wən nin u'po n̄ taan, nə bən bile nnə n̄ taan kí tien unibaab.» ³² Nibonbəlkaann nnə yé niboncienn nə. Min bo, n̄ likeh Kristo nin u'taanl nə. ³³ Ama tigber bugbən likeh n̄ mə nə. Ujə kε n̄ li yé u'po tən u yé u'ba ma bo. Upii kε mə n̄ li boh u'ce.

6

Mubumu li fuobe ma bo lidencenl ni

¹ Mubumu, ni yé Yonbdaan yaamu nε, li boh mεn ni'naambε nin ni'baambε, kimε ní kpε ní li teh nεn nε. ² «Li boh a'naa nin a'baa» yé liwəbkpiεkl là Uwien de'lè ki pole' lipol ki kpəbn' lè nε. ³ A pe li'bo la, «A li te liwiel ni nε, kí li ȳməbe limεfəkl uŋendun wuu ni.»

⁴ Bibaambε, la cère mεn ni'bumu ya yεnm ní li ȳeh ni'ni. Ama ní li wubeh mù, kí li pekreh mù, kí li gbiereh mù Yonbdaan yíe ma bo.

Iyonbe nin i'cεnbaambε li te ma bo

⁵ Iyonbe, li boh mεn ni'cεnbaambε uŋendun wuu ni, kí li fεnge bε imənmən, kí li sənh bi'tuon nin ni'fεl ke tεn ni te ma bo nin Kristo. ⁶ Ni la li boh bε bi'nun ni baba tεn ni nuunh binib nε ní li pεkeh nε, ama ní li teh tεn ni yé Kristo ya yonbe nε, ki nuunh ní li teh Uwien yíe nà nin ni'fεl ke. ⁷ Li sənh mεn ituon nin uyεnȳmaa, tεn ni sənh ki dienh Yonbdaan nε, na sənh ki dienh nib. ⁸ Ní li bεn kí ye wà ke teh nà mən, yé uyonb bii wa yé yonb la, mimənm nnə bo nε Yonbdaan li suu wə. ⁹ Iyonbe ya cεnbaambε, ni'mə ní li teh ni'yonbe mənmənm, kí dàan liwəbl, kí li bεn kí ye ninbi nin bεn ke tε Cεnbaa uba nε paaki bó. Wən ȳa yíe uba ki cεn' utə.

Uwien de' Kristo yaab tijekɔnwεnt tà

¹⁰ N li len nà kí fɔre si: li nuunh mεn ni'tuɔm Yonbdaan saan ȳo u'tɔciεnm ní cère ní li faa. ¹¹ Taa mεn Uwien dienh tijekɔnwεnt tà ke nnə ȳo kí li faa kí fre kí tuobe usεnpol nin u'cekn ya sεn ke. ¹² Na yé ti li tə nin unisaal ne lituəl. Ama ti li tə lituəl nin nà ȳməbe ufaa ke ya bol nin nà ȳməbe ticient ke ya bol nin nà ȳməbe mituɔm ke ya bol ki ȳuuke licinȳunl ya ȳendun wuu nə nin isεnpol

yà te paaki bó nnə nε. ¹³ Nən bo, taa mən Uwien dienh tijekənwənt tà kε nnə, nə uwenbiere ya daali ní fre kí tə mənmənm kí ŋε len, kí juore kí li se ki faa. ¹⁴ Nən bo, bonde mən kí sere, kí li pε tigbəmənt bo. Tù yé ni'bo liningbenl nε ki co ni'ciék ni, kí li pε imòn bo. I yé ni'bo tijekənwənt tà lèkndeh ni'fél bo nε. ¹⁵ Taa mən tigbəmənmənt ya təkm kí tien tən ni'tacaan, kí cère ni'gbənənt ní li ñaanh tu'təkm bo. Tun nε cèreh unil ya yεnm də. ¹⁶ Li taah mən mitekjim ki teh tən lipikl uyo kε. Ni li taa len nε kí fre kí kpiin usən pol ubierə ya pien yà teknh umu nnə, ¹⁷ kí cère ni'ñmərm ní li yé ni'bo tikur ya kənpinl, kí li ñuuke *Mifuñaanm ya jusiek, ni'tingi si: Uwien ya gber. ¹⁸ Li kàareh mən uyo kε, kí cère *Mifuñaanm ní li toreh nε ni'kaare nin ni'miebu ni isen kε ni. Nən bo, la gəh mən, kí li tuu ki kàareh ki dienh Uwien ya nib kε. ¹⁹ Li kàareh wə mən ki dienh n'mə, nə wə ní cère ní lá yàare n'ñəbu la, ní bənde n li len ma bo, kí de nni lifəl ní təke binib tigbəmənmənt tuu ya bonbəlkaar ki la bəle tù. ²⁰ N təkeh tun nε ki te lipəkl ni. Nən bo, ní li kàareh, Uwien ní de nni lifəl, ní təke binib tigbəmənmənt nnə ya bonbəlkaar, n bi li təke bε tù ma bo ki la bəle tù.

Ifuondfɔrkε

²¹ N yé ni'mə ní bənde n te ma bo nin n teh nà nε. Ti'ninjε Ticik wà n yé wə u sənh Yonbdaan ya tuonl mənmənm nnə li təke nε n'gber kε. ²² N sənh wə ni'saan nà bo si: wə ní lá təke nε ti'gber, kí saake ni'gbənənt nε.

²³ Baa Uwien nin Yonbdaan *Yesu Kristo ní de ninbi ti'yaab uyənduən, kí cère ní li yé təb, kí li

ηməbe mitekjim. ²⁴ Uwien n̄ juoke binib bà kε
yíe ti'Yonbdaan *Yesu Kristo miyíem mà ḥa ηməbe
biεn nnɔ.

**Uwien ya Jɔtiefɛnku ya gbɔnku
The New Testament in the Ngangam language of Togo**
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ngangam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ngangam

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
f30fbe0b-cda1-5a60-a4ee-8be80c6caef6